

ఏత్తై ర్నిమిత్తై రపరై శ్చ సుభ్రూః
 సంబోధితా ప్రాగపి సాధుసిద్ధైః ।
 వాతాతపక్లాంత మివ ప్రణష్టం
 వర్షేణ బీజం ప్రతిసంజహర్ష ॥

6

తస్యాః పున ర్పింబఫలాధరోష్ఠం
 స్వక్షిభ్రు కేశాంత మరాళపక్ష్మ ।
 వక్త్రం బభాసే సితశుక్లదంష్ట్రం
 రాహో ర్ముఖా చ్చంద్ర ఇవ ప్రముక్తః ॥

7

సా వీతశోకా వ్యపనీతతంద్రీ శాంతజ్వరా హర్షవివృద్ధసత్త్వా ।
 అశోభతాఽ ర్యా వదనేన శుక్లే శీతాంశునా రాత్రి రివోదితేన ॥ 8

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్తికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే ఏకోనత్రింశ స్సర్గః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ ।
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ॥
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది ।
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణిమ్ ॥

అథ త్రింశ స్సర్గః

హనుమా నపి విక్రాంత స్సర్వం శుశ్రావ తత్త్వతః ।
 సీతాయా స్త్రిజటాయాశ్చ రాక్షసీనాం చ తర్జనమ్ ॥ 1

అవేక్షమాణ స్తాం దేవీం దేవతామివ నందనే ।
 తతో బహువిధాం చింతాం చింతయామాస వానరః ॥ 2

యాం కపీనాం సహస్రాణి సుబహూ న్యయుతాని చ ।
 దిక్ష్ు సర్వాసు మార్గంతే సేయ మాసాదితా మయా ॥ 3

- చారేణ తు సుయుక్తేన శత్రో శృక్తి మవేక్షతా |
 గూఢేన చరతా తావ దవేక్షిత మిదం మయా || 4
- రాక్షసానాం విశేషశ్చ పురీచేయ మవేక్షితా |
 రాక్షసాధిపతే రస్య ప్రభావో రావణస్య చ || 5
- యుక్తం తస్యాప్రమేయస్య సర్వసత్త్వదయావతః |
 సమాశ్వాసయితుం భార్యాం పతిదర్శనకాంక్షిణీమ్ || 6
- అహ మాశ్వాసయా మ్యేనాం పూర్ణచంద్రనిభాననామ్ |
 అదృష్టదుఃఖాం దుఃఖార్తాం దుఃఖస్యాంత మగచ్ఛతీమ్ || 7
- యద్యప్యహ మిమాం దేవీం శోకోపహతచేతనామ్ |
 అనాశ్వాస్య గమిష్యామి దోషవ ధ్గమనం భవేత్ || 8
- గతే హి మయి తత్రేయం రాజపుత్రీ యశస్వినీ |
 పరిత్రాణ మవిందంతి జానకీ జీవితం త్యజేత్ || 9
- మయా చ స మహాబాహుః పూర్ణచంద్రనిభాననః |
 నమాశ్వాసయితుం న్యాయ్య స్సీతాదర్శనలాలసః || 10
- నిశాచరీణాం ప్రత్యక్ష మనర్థం చాపి భాషణమ్ |
 కథన్ను ఖలు కర్తవ్య మిదం కృచ్ఛగతో హ్యహమ్ || 11
- అనేన రాత్రిశేషేణ యది నాశ్వాస్యతే మయా |
 సర్వథా నాస్తి సందేహః పరిత్యక్త్యతి జీవితమ్ || 12
- రామశ్చ యది పృచ్ఛేన్మాం కిం మాం సీతాబ్రవీ ద్వచః |
 కి మహం తం ప్రతిబ్రూయా మసంభాష్య సుమధ్యమామ్ || 13
- సీతాసందేశరహితం మామిత స్త్వరయాగతమ్ |
 నిర్దోషాదపి కాకుత్స్థః క్రుద్ధ స్తీవ్రేణ చక్షుషా || 14

యది చోద్యోజయిష్యామి భర్తారం రామకారణాత్ |
వ్యర్థ మాగమనం తస్య ససైన్యస్య భవిష్యతి || 15

అంతరం త్వహ మాసాద్య రాక్షసీనా మిహ స్థితః |
శనై రాశ్వాసయిష్యామి సంతాపబహుళా మిమామ్ || 16

అహం త్వతితను శ్చైవ వానరశ్చ విశేషతః |
వాచం చోదాహరిష్యామి మానుషీ మిహ సంస్కృతామ్ || 17

హనుమతా సీతయా సహ సంభాషేణే అనర్థాశంకనమ్

యది వాచం ప్రదాస్యామి ద్విజాతి రివ సంస్కృతామ్ |
రావణం మన్యమానా మాం సీతా భీతా భవిష్యతి || 18

వానరస్య విశేషేణ కథం స్యాదభిభాషణమ్ |
అవశ్య మేవ వక్తవ్యం మానుషం వాక్య మర్థవత్ || 19

మయా సాంత్యయితుం శక్యా నాన్యథేయ మనిందితా |
సేయ మాలోక్య మే రూపం జానకీ భాషితమ్ తథా || 20

రక్షోభి స్త్రాసితా పూర్వం భూయ స్త్రాసం గమిష్యతి |
తతో జాతపరిత్రాసా శబ్దం కుర్యా న్మనస్వినీ || 21

జానమానా విశాలాక్షీ రావణం కామరూపిణమ్ |
సీతయా చ కృతే శబ్దే సహసా రాక్షసీగణః || 22

నానాప్రహరణో ఘోర స్సమేయా దంతకోపమః |
తతో మాం సంపరిక్షిప్య సర్వతో వికృతాననాః || 23

వధే చ గ్రహణేచైవ కుర్యు ర్యత్నం యథాబలమ్ |
గృహ్య శాఖాః ప్రశాఖాశ్చ స్కంధాం శ్చోత్తమశాఖినామ్ || 24

దృష్ట్వా విపరిధావంతం భవేయు ర్చయశంకితాః |
మమ రూపం చ సంప్రేక్ష్య వనే విచరతో మహత్ || 25

- రాక్షస్యో భయవిత్రస్తా భవేయు ర్వికృతాననాః ।
 తతః కుర్యు స్సమాహ్వానం రాక్షస్యో రక్షసామపి ॥ 26
- రాక్షసేంద్రనియుక్తానాం రాక్షసేంద్రనివేశనే ।
 తే శూలశక్తి నిస్త్రింశ వివిధాయుధ పాణయః ॥ 27
- ఆపతేయు ర్విమర్శేఽస్మిన్ వేగే నోద్విగ్నుకారిణః ।
 సంరుద్ధ స్తైస్తు పరితో విధమన్ రక్షసాం బలమ్ ॥ 28
- శక్నుయాం న తు సంప్రాప్తుం పరం పారం మహోదధేః ।
 మాం వా గృహీష్ఠాయు రాప్తుత్య బహవ శ్శీఘ్రుకారిణః ॥ 29
- స్యా దియం చాగృహీతార్థా మమ చ గ్రహణం భవేత్ ।
 హింసాభిరుచయో హింస్య రిమాం వా జనకాత్మజామ్ ॥ 30
- విపన్నం స్యాత్ తతః కార్యం రామసుగ్రీవయో రిదమ్ ।
 ఉద్దేశే నష్టమార్శేఽస్మిన్ రాక్షసైః పరివారితే ॥ 31
- సాగరేణ పరిక్లిప్తే గుప్తే వసతి జానకీ ।
 విశస్తే వా గృహీతే వా రక్షోభి ర్మయి సంయుగే ॥ 32
- నాన్యం పశ్యామి రామస్య సాహాయ్యం కార్యసాధనే ।
 విమృశంశ్చ న పశ్యామి యో హతే మయి వానరః ॥ 33
- శతయోజన విస్తీర్ణం లంఘయేత మహోదధిమ్ ।
 కామం హంతుం సమర్థోఽస్మి సహస్రాణ్యపి రక్షసామ్ ॥ 34
- న తు శక్వామి సంప్రాప్తుం పరం పారం మహోదధేః ।
 అసత్యాని చ యుద్ధాని సంశయో మే న రోచతే ॥ 35
- కశ్చ నిస్సంశయం కార్యం కుర్యాత్ ప్రాజ్ఞ స్ససంశయమ్ ।
 ప్రాణత్యాగశ్చ వైదేహ్యా భవే దనభిభాషణే ॥ 36

ఏష దోషో మహాన్ హి స్యా న్మమ సీతాభిభాషణే |
 భూతాశ్చార్థా వినశ్యంతి దేశకాలవిరోధితాః || 37

విక్లబం దూత మాసాద్య తమ స్సూర్యోదయే యథా |
 అర్థానర్థాంతరే బుద్ధి ర్నిశ్చితాపి న శోభతే || 38

ఘాతయంతి హి కార్యాణి దూతాః పండితమానినః |
 న వినశ్యేత్ కథం కార్యం వైక్లబ్యం న కథం భవేత్ || 39

లంఘనం చ సముద్రస్య కథన్ను న వృథా భవేత్ |
 కథన్ను ఖలు వాక్యం మే శృణుయా న్నోద్విజేత వా || 40

ఇతి సంచింత్య హనుమాంశ్చకార మతిమాన్ మతిమ్ |
 రామ మక్లిష్టకర్మాణం స్వబంధు మనుకీర్తయన్ || 41

నైనా ముద్వేజయిష్యామి తద్బంధుగతమానసామ్ |
 ఇక్ష్వాకూణాం వరిష్ఠస్య రామస్య విదితాత్మనః || 42

శుభాని ధర్మయుక్తాని వచనాని సమర్పయన్ |
 శ్రావయిష్యామి సర్వాణి మధురాం ప్రబ్రువన్ గిరమ్ || 43

శ్రద్ధాస్యతి యథా హీయం తథా సర్వం సమాదధే || 44

ఇతి స బహువిధం మహానుభావో
 జగతిపతేః ప్రమదా మవేక్షమాణః |
 మధుర మనితథం జగాద వాక్యం

ద్రుమవిటపాంతర మాస్థితో హనుమాన్ || 45

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే త్రింశ స్సర్గః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||

ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శలైనం జహి రావణిమ్ ||